

باسمه تعالی

شماره 6888/ک ب

تاریخ 1394/2/6

گزارش کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات به مجلس شورای اسلامی

هیات رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

با سلام و تحیت

در اجرای تبصره (1) جزء (22) ماده (220) قانون آیین نامه داخلی گزارش نهایی تفریح بودجه سال 1391 کل کشور که پس از طرح در جلسه علنی جهت بررسی به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات به عنوان کمیسیون اصلی ارجاع گردیده بود در جلسات متعدد با دستگاههای اجرایی و کارشناسان دیوان محاسبات مورد بررسی و رسیدگی قرار گرفت.

اینک گزارش نهائی جهت قرائت در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی به پیوست تقدیم می گردد.

ضمناً گزارش سایر کمیسیونهای تخصصی تا زمان ارسال گزارش واصل نشده است.

رئیس کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات

غلامرضا تاج گردون

گزارش کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات

در مورد تفریح بودجه سال 1391 کل کشور

در اجرای اصل پنجاه و پنجم (55) قانون اساسی
و بند (ج) ماده (1) قانون دیوان محاسبات کشور

معاونت قوانین

« بسم الله الرحمن الرحيم »

چکیده گزارش تفریح بودجه سال 1391 کل کشور

مقدمه:

گزارش تفریح بودجه سال 1391 به عنوان بیست و چهارمین گزارش تفریح بودجه پس از پیروزی انقلاب اسلامی در موعد مقرر قانونی تهیه و پس از تصویب در هیأت عمومی دیوان محاسبات کشور در اجرای قسمت اخیر اصل پنجاه و پنجم (55) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به مجلس شورای اسلامی تسلیم شد.

لازم به ذکر است گزارش تفریح بودجه کل کشور که با هدف ارزیابی عملکرد بخش عمومی و پاسخگویی مالی از حیث رعایت قوانین و مقررات و محدودیتهای بودجه‌ای و همچنین بررسی کارایی و اثربخشی فعالیتهای انجام شده توسط دستگاه ها تهیه و تنظیم می گردد به دلیل عدم درج اعتبار برخی از دستگاهها نظیر شهرداریها و تأمین اجتماعی، تفریح بودجه نهادهای مذکور تهیه نمی گردد و این امر ایراد بسیار مهمی است که با اصلاح قانون برنامه و بودجه و قانون محاسبات عمومی کشور می بایست رفع گردد.

فرآیند تدوین گزارش تفریح بودجه :

براساس ماده (104) قانون محاسبات عمومی، فرآیند تفریح بودجه در برگیرنده فعالیتهای مرتبط با گرد آوری شواهد، پیرامون اطلاعات مندرج در صورتحساب عملکرد و تطبیق صورتحساب مزبور با مدارک جمع آوری شده است. به تعبیر دیگر بر مبنای این ماده، دیوان محاسبات کشور مکلف است با بررسی حسابها و اسناد و مدارک و تطبیق با صورتحساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور نسبت به تهیه گزارش تفریح بودجه سالانه اقدام و هر سال گزارش تفریح بودجه سال قبل را به انضمام نظرات خود به مجلس شورای اسلامی تسلیم نماید.

اینک خلاصه گزارش تفریح بودجه سال 1391 در اجرای تبصره (1) جزء (3) ماده (221) آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی تقدیم می گردد.

ساختار کلی بودجه سال 1391 کل کشور:

- منابع و مصارف بودجه کل کشور در سال 1391 پس از کسر ارقام دوبار منظور شده بالغ بر پنج میلیون و ششصد و شصت و پنج هزار و ششصد و هجده میلیارد ریال بوده که نسبت به بودجه پنج میلیون و هشتاد و سه هزار و نهصد و سی و نه میلیارد ریالی سال 1390 کل کشور معادل (11/44) درصد افزایش داشته است. منابع عمومی دولت در سال 1391 معادل (45/3%) مربوط به «درآمدها»، (معادل 48/4%) مربوط به «واگذاری دارائی‌های سرمایه‌ای» و (معادل 6/3%) «واگذاری دارائی‌های مالی» می‌باشد.

از مصارف عمومی پیش بینی شده در بودجه کل کشور معادل (70%) به اعتبارات هزینه‌ای و معادل (27/5%) به اعتبارات تملک دارائی‌های سرمایه‌ای و معادل (2/5%) به تملک دارائی‌های مالی اختصاص دارد.

گزارش تفریح بندهای ماده واحده قانون بودجه سال 1391 :

الف- ماده واحده قانون بودجه سال 1391 کل کشور دارای 193 بند و جزء بوده که در هشتاد و یک (81) بند و جزء احکام قانونی معادل (42%) کاملاً رعایت گردیده و در هشتاد و هشت (88) بند و جزء احکام قانونی معادل (46%) به طور کامل رعایت نگردیده، درهفده (17) بند و جزء نیز اهداف مد نظر قانونگذار محقق نشده و بیست (20) بند و جزء نیز فاقد عملکرد بوده است.

ب- بر مبنای اطلاعات تفریح بودجه، منابع وصول شده بودجه سال 1391 کل کشور بالغ بر شش میلیون و دویست و هفتاد و شش هزار و هشتصد و شانزده میلیارد ریال و مبالغ پرداختی بابت مصارف بالغ بر شش میلیون و دویست و پنجاه و سه هزار و بیست و پنج میلیارد ریال است که بیانگر تحقق (114/3) درصدی در بخش منابع و (114/2) درصدی در بخش مصارف کل می‌باشد. لازم به توضیح است که بودجه شرکتهای دولتی در سال 1391 معادل 29 درصد افزایش و در بخش منابع عمومی معادل 27 درصد کاهش داشته ایم که توضیح کامل آن ارائه را ارائه خواهم نمود.

ج- منابع عمومی وصول شده دولت معادل (73/85) درصد رقم پیش بینی شده در قانون بودجه و درآمدهای اختصاصی وصول شده معادل (60%) درصد رقم پیش بینی شده در قانون بودجه می‌باشد. ارقام پیش بینی شده و

وصولی سال 1391 در این حوزه بشرح جدول تقدیمی است:

(ارقام به میلیون ریال)

عنوان	مصوب سال 1391	درصد پیش بینی به کل	عملکرد طبق تفریح 1391	درصد تحقق	درصد وصولی به کل وصولی	عملکرد سال 1390	درصد عملکرد 91 به عملکرد 90
درآمدها	653,297,483	45.28	570,067,901	87.26	53.51	543,238,552	104.94
واگذاری دارائی های سرمایه ای	698,764,520	48.43	427,968,403	61.25	40.17	569,903,691	75.09
واگذاری دارائی های مالی	90,637,074	6.28	67,393,060	74.35	6.33	61,448,013	109.67
جمع کل منابع عمومی دولت	1,442,699,077	100	1,065,429,364	73.85	100.00	1,174,590,256	90.71

ج-1- بخش اول و سوم درآمدها « **درآمدهای مالیاتی** » و « **درآمدهای حاصل از مالکیت دولت** » به ترتیب 87 و 65/7 درصد تحقق یافته است. بیشترین عدم تحقق درآمدها (**از نظر ریالی**) مربوط به درآمدهای مالیاتی بوده که مالیات بر واردات بیشترین اثر را در کاهش درآمدها داشته است. عدم تحقق مالیاتهای مستقیم عمدتاً مربوط به عدم اجرای طرح جامع مالیاتی، مقررات مربوط به مواد (120) و (121) قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و اجرای ناقص دستورالعمل موضوع ماده (169) مکرر قانون مالیاتهای مستقیم می باشد.

بیشترین عدم تحقق درآمدها (**از نظر درصد نسبت به پیش بینی**) مربوط به بخش سوم درآمدی با عنوان « **درآمدهای حاصل از مالکیت دولت** » بوده که سود سهام شرکتهای دولتی بیشترین اثر را در کاهش درآمدها داشته است. با توجه به افزایش نرخ ارز در طول سال 1391، افزایش درآمدهای گمرکی مورد انتظار بوده لیکن علیرغم تغییر نرخ ارز از مهر ماه سال مزبور و متعاقباً تشکیل مرکز مبادلات ارزی ، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر خلاف ماده (14) قانون امور گمرکی مصوب 1390/8/23 تا تاریخ 1391/9/1 نرخ مرجع را به عنوان ملاک محاسبه ارزش گمرکی که مبنای محاسبه حقوق ورودی کالاها می باشد قرار داد.

ج-2- بخش چهارم، پنجم و ششم درآمدها به ترتیب با عنوان « **درآمدهای حاصل از فروش کالاها و خدمات** »، « **درآمدهای حاصل از جرایم و خسارات** » و « **درآمدهای متفرقه** » بیش از 100 درصد تحقق داشته است.

ج-3- عدم تحقق کامل واگذاری داراییهای سرمایه‌ای عمدتاً مربوط به «منابع حاصل از فروش نفت خام و میعانات گازی» بوده که در سال 1391 معادل (62 درصد) تحقق یافته است. وضعیت تولید و صادرات نفت خام و میعانات گازی و چگونگی وصول وجوه حاصل از فروش در گزارش تفریح بودجه بند (3) ماده واحده قانون بودجه سال 1391 کل کشور بصورت مبسوط درج گردیده است.

ج-4- عدم تحقق کامل واگذاری داراییهای مالی عمدتاً مربوط به عدم استفاده از موجودی حساب ذخیره ارزی برای مقاوم سازی مدارس و نیز عدم تحقق کامل منابع حاصل از واگذاری شرکتهای دولتی می‌باشد.
«منابع حاصل از تسهیلات خارجی» حدود (55) درصد، «منابع حاصل از دریافت اصل وامها» حدود (22) درصد و «منابع حاصل از برگشتی پرداختهای سال های قبل» حدود (130) درصد تحقق یافته است.

د- بر اساس اطلاعات تفریح بودجه، مصارف عمومی دولت (با لحاظ مانده وجوه مصرف نشده انتقال یافته به سال 1392) بالغ بر یک میلیون و چهل و سه هزار و هشتصد و شصت و سه میلیارد ریال و مصارف انجام شده از محل درآمدهای اختصاصی بالغ بر یکصد و بیست هزار و چهارصد و هشتاد و دو میلیارد ریال می‌باشد. مصارف عمومی دولت شامل سه جزء بوده که طبق این گزارش، 89% از اعتبارات هزینه‌ای، 36% از اعتبارات تملک داراییهای سرمایه‌ای و 11% از اعتبارات تملک داراییهای مالی پرداخت شده است. تراز عملیاتی سال 91 طبق قانون بودجه معادل منفی سیصد و پنجاه و هفت هزار و چهارصد و شانزده میلیارد ریال بوده اما عملکرد حاصل از گزارش تفریح نشان می‌دهد که تراز عملیاتی به رقم منفی سیصد و بیست و هشت هزار و چهارصد و هشتاد و چهار میلیارد ریال تقلیل یافته است.

جدول مصارف بودجه عمومی سال 1391 بر اساس گزارش تفریح بودجه تقدیم گردیده است:

(ارقام به میلیون ریال)

عنوان	مصوب سال 1391	درصد پیش بینی به کل	عملکرد 1391 طبق تفریح	درصد تحقق
هزینه ای	1.010.713.042	۷۰.۰۶	۸۹۸.۵۵۱.۳۹۸	۸۸.۹۰
تملك دارایی های سرمایه ای	۳۹۷.۴۵۵.۰۳۵	۲۷.۵۵	۱۴۱.۸۰۳.۲۰۳	۳۵.۶۸
تملك دارایی های مالی	۳۴.۵۳۱.۰۰۰	۲.۳۹	۳.۵۰۸.۱۷۱	۱۰.۱۶
جمع مصارف عمومی دولت	1,442,699,077	100	۱.۰۴۳.۸۶۲.۷۷۲	۷۲.۳۵

ه- مبلغ سه هزار و چهارصد و نود و چهار میلیارد ریال بر خلاف مفاد حکم بند (43) ماده واحده قانون بودجه سال 1391 کل کشور، هنگام ابلاغ بودجه توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور از سقف درآمدهای اختصاصی دستگاههای اجرایی کسر شده است.

و- در پیوست شماره (3) قانون بودجه سال 1391 کل کشور، اسامی (436) شرکت دولتی، بانک و موسسه انتفاعی وابسته به دولت درج گردیده که تعداد (40) شرکت در سال 1391 غیردولتی شده‌اند و (2) شرکت گردش مالی نداشته و (6) شرکت نیز حساب نداده می‌باشند.

اهم موارد مندرج در گزارش تفریغ بودجه بندهای ماده واحده سال 1391 کل کشور در بخشهای مختلف به اختصار بدین شرح می‌باشد.

حوزه نفت و گاز:

1- در سال 1391 از مقدار یک میلیارد و چهل میلیون بشکه نفت تولیدی، حدود 35 درصد به مقدار سیصد و شصت و پنج میلیون بشکه (معادل سی و هشت میلیارد و هشت صد و هجده میلیون دلار) صادر و ششصد و چهل و چهار میلیون بشکه به مقدار 62 درصد تحویل پالایشگاه‌ها شده است. (3% باقیمانده مربوط به هدر رفتگی در مبادی اولیه، ثانویه و خطوط انتقال و همچنین موجودی پایان دوره می باشد)

2- در سال 1391 از مقدار یکصد و چهل و نه میلیون بشکه میعانات گازی تولیدی، حدود (72%) به مقدار یکصد و هفت میلیون بشکه (معادل ده میلیارد و هشتصد و پنجاه و شش میلیون دلار) صادر و چهارده میلیون بشکه به مقدار (9%) تحویل پالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌ها شده است. (19% باقیمانده مربوط به هدر رفتگی در مبادی اولیه، ثانویه و خطوط انتقال و همچنین موجودی پایان دوره می باشد)

3- بدهی ارزی مشتریان نفت خام و میعانات گازی در پایان سال 1391، با نرخ مبادله‌ای تسعیر و مابه‌التفاوت آن با نرخ مرجع دوازده هزار و دویست و شصت ریال تحت عنوان تعدیلات در دفاتر مالی شرکت ملی نفت ایران ثبت و به نسبت (14/5) و (85/5) درصد بین دولت (خزانه‌داری کل کشور) و شرکت ملی نفت ایران

تسهیم شده است.

4- مقدار دویست و سی و هفت هزار و ششصد و نود و پنج بشکه نفت خام هدر رفته به تأیید اداره کل نظارت بر صادرات و مبادلات مواد نفتی وزارت نفت نرسیده است.

5- علی‌رغم تعیین نرخ ارز مبادله‌ای از تاریخ 1391/7/14، نفت خام و میعانات گازی تحویلی به شرکت‌های پالایشی در نیمه دوم سال 1391، بر اساس نرخ دوازده هزار و دویست و شصت ریال تسعیر و در حسابها منعکس گردیده است.

6- براساس حکم جزء (2) بند (3) ماده واحده، بانک مرکزی مکلف بوده هر ماه با اعلام خزانه‌داری کل کشور، سهم شرکت ملی نفت ایران را پس از کسر بازپرداخت‌های بیع متقابل به حساب‌های مربوط واریز نماید. بازپرداخت‌های بیع متقابل به میزان یک میلیارد و هفتاد و پنج میلیون و هفتصد هزار دلار از سهم شرکت ملی نفت ایران کسر نشده لذا به همین میزان، سهم بیشتری به شرکت ملی نفت ایران پرداخت شده است.

7- خزانه‌داری کل کشور مبلغ هفت هزار و دویست و پنجاه و چهار میلیارد ریال از سهم چهارده و نیم درصدی (14/5%) شرکت ملی نفت ایران از محل واریز نقدی بابت خوراک شرکت‌های پالایشی و مبلغ دویست و شصت و چهار میلیارد ریال از سهم چهارده و نیم درصدی (14/5%) شرکت ملی نفت ایران از محل واریز نقدی بابت میعانات گازی تحویلی به پتروشیمی‌ها را به حساب هدفمندسازی یارانه‌ها واریز نموده است.

8- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران پس از کسر و پرداخت سهم شرکت ملی نفت ایران و صندوق توسعه ملی، معادل مبلغ سی و پنج میلیارد دلار (با ارزشهای مختلف)، ارز حاصل از صادرات نفت خام و میعانات گازی در سال 1391 را در مغایرت با حکم جزء (2) بند (3) ماده واحده به نرخ دوازده هزار و دویست و شصت ریال فروخته و معادل ریالی آن را روزانه به عنوان بخشی از منابع عمومی دولت جهت تأمین ردیف‌های درآمدی 210101 و 210109 به حسابهای خزانه‌داری کل کشور واریز نموده است.

9- معادل مبلغ یک میلیارد و یکصد و چهل و سه میلیون دلار از صورت حساب‌های فروش نفت خام و میعانات گازی علی‌رغم عدم وصول، از محل منابع داخلی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تحت عنوان وصولی سال 1391

اعمال و به طرف‌های مشمول پرداخت گردیده است. به عبارتی تأمین کسری بودجه سال 1391 از منابع بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بوده است.

10- شرکت بازرگانی نفتیران اینترترید (نیکو)، بخشی از وجوه وصولی از محل صادرات نفت خام و میعانات گازی به مبلغ یک میلیارد و پانصد و پنجاه و دو میلیون دلار را با تأخیر به حساب‌های بانک مرکزی واریز نموده است.

11- شرکت ملی نفت ایران از طریق یکی از شرکت‌های زیر مجموعه خود طی سال 1391 اقدام به فروش چند محموله نفت خام و میعانات گازی به ارزش یک میلیارد و پنج میلیون دلار با سررسید قبل از دی‌ماه سال 1391 به شرکتی به نام ایزو نموده که بهای نفت خام و میعانات گازی مذکور وصول نگردیده است.

12- علیرغم آنکه مبنای واریز وجوه موضوع جزء (3) بند (3) ماده واحده، واریز بخش نقدی متناسب با خوراک دریافتی شرکت‌های پالایشی به حساب‌های تمرکز درآمدی به نام خزانه‌داری کل کشور بوده است، لیکن شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران بر اساس میزان نقدینگی اقدام به واریز وجوه مربوطه نموده است.

13- خزانه‌داری کل کشور بر اساس تصویب‌نامه هیأت وزیران، مبلغ هفت هزار و چهارصد و دو میلیارد ریال از منابع ریالی حاصل از فروش میعانات گازی به مجتمع‌های پتروشیمی را به سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها پرداخت نموده است. شایان ذکر است تصویب‌نامه مذکور طی نامه مورخ 1392/4/9 رئیس محترم مجلس شورای اسلامی مغایر قانون شناخته شده است.

14- سهم هدفمندسازی یارانه‌ها از محل بخش نقدی خوراک پالایشگاه‌ها به میزان شصت و هفت هزار و نهصد و دوازده میلیارد ریال بیشتر پرداخت شده است.

15- شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران، مبلغ سی و هفت هزار و هفتصد و شصت و پنج میلیارد ریال از بدهی خود را در وجه خزانه‌داری کل کشور واریز نموده است.

16- تسویه علی‌الحساب موضوع جزء (4) بند (3) ماده واحده در مقاطع سه ماهه و تسویه حساب نهایی فیزیکی و مالی به دلیل تأخیر شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران در ارسال گزارشات سه ماهه سوم و چهارم و عدم تأیید گزارشات سازمان حسابرسی در این زمینه توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی، در موعد مقرر انجام نگرفته است.

17- میزان سرمایه‌گذاری انجام شده توسط وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذی‌ربط مذکور در جزء (6) بند (3) ماده واحده کمتر از میزان مقرر در جزء مزبور که حداقل یکصد هزار میلیارد ریال می‌باشد، بوده است.

18- بر اساس جزء (8) بند (3) ماده واحده، شرکتهای دولتی تابعه وزارتخانه‌های نفت و نیرو مکلف بوده‌اند کلیه درآمدهای ریالی و ارزی خود را به حسابهای تمرکز وجوه ریالی و ارزی که از طریق خزانه‌داری کل کشور به نام آنها با تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران افتتاح می‌شود واریز نمایند. در این راستا مبلغ سه میلیارد و یکصد و پنجاه و یک میلیون یورو از درآمدهای حاصل از فروش و صادرات گاز به کشور ترکیه در حساب یورویی مربوط به شرکت ملی گاز ایران که در تاریخ 1389/6/8 افتتاح گردیده واریز و منابع حاصل از فروش انرژی برق‌آبی نیروگاهها در شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران به میزان هشتاد و پنج میلیارد ریال به حساب خزانه واریز نشده است. همچنین شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران مبلغ هجده هزار و چهل و چهار میلیارد ریال را بدون واریز به حساب خزانه‌داری کل کشور مصرف نموده است.

19- شرکتهای پالایشی، علیرغم وصول مالیات بر ارزش افزوده و عوارض مذکور، صرفاً ارزش خوراک تحویلی به شرکتهای پالایشی (بر مبنای نود و پنج درصد (95%) محموله‌های مشابه در همان ماه) و مابه‌التفاوت فرآورده‌های اصلی و سوخت هوایی را به حساب بستانکاری دولت (خزانه‌داری کل کشور) منظور و با پرداخت بخشی از وجوه حاصل از فروش فرآورده‌ها به مبلغ ده هزار و هفتصد و بیست و پنج میلیارد ریال (در راستای جزء (3) بند (3) ماده واحده)، نسبت به تسویه آن اقدام نموده‌اند. اقدام شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران مبنی بر عدم واریز مالیات بر ارزش افزوده و عوارض دریافتی از مصرف‌کنندگان پنج فرآورده اصلی و سوخت هوایی به خزانه به مبلغ چهل و دو هزار و چهارصد و شصت و یک میلیارد ریال (بر مبنای قیمت‌های فروش داخلی) مغایر مفاد حکم جزء (13) بند (3) ماده واحده می‌باشد.

20- خزانه‌داری کل کشور از وجوه واریزی توسط شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران بابت تسویه ارزش نفت خام و میعانات گازی تحویلی به شرکتهای پالایشی، مبلغ ده هزار و هفتصد و بیست و پنج میلیارد ریال بابت مالیات بر ارزش افزوده و عوارض برداشت و به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز نموده که اقدام خزانه‌داری کل کشور در برداشت معادل مالیات بر ارزش افزوده و عوارض از محل ارزش نفت خام و میعانات گازی تحویلی به شرکتهای

پالایشی و واریز آن به حساب سازمان امور مالیاتی، مغایر با مفاد مواد (16) و (38) قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.

حوزه پولی و بانکی:

۱- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در راستای اجرای حکم جزء (12) بند (3) ماده واحده می‌بایست معادل چهار میلیارد و دویست و هشتاد و چهار میلیون دلار از منابع خود را به صورت نقدی و الباقی آن معادل مبلغ پنج میلیارد و هفتصد و شانزده میلیون دلار را به موجب صورتجلسه مورخ 1391/6/27 فی‌مابین وزارت نفت و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به دلیل کاهش وصولی‌های حاصل از صادرات نفت خام و میعانات گازی با تعهد وزارتخانه مذکور از محل سیاهه‌های نفت خام، میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی وصول نشده تا پایان سال 1391 تادیه نماید، لیکن تا پایان سال 1391 مبلغ دو میلیارد و پانصد و شصت و نه میلیون دلار از این سیاهه‌ها به حیطة وصول در نیامده که سبب کاهش میزان تسهیلات موضوع این جزء از مبلغ ده میلیارد دلار به مبلغ هفت میلیارد و چهارصد و سی و یک میلیون دلار گردیده است.

۲- از مبلغ هشت هزار و پانصد میلیارد ریال اعتبارات پیش بینی شده در جزء (1) بند (22) ماده واحده تنها مبلغ پانصد میلیارد ریال معادل حدود شش درصد (6%) به صندوق بیمه محصولات کشاورزی پرداخت شده است.

۳- در راستای بند (26) ماده واحده از مجموع سهمیه موضوع این بند و باقی‌مانده سهمیه فاینانس سالهای قبل جمعاً مبلغ نود و نه میلیارد دلار، صرفاً مبلغ یکصد و هفتاد و شش میلیون دلار معادل 18 صدم درصد استفاده گردیده است.

۴- از مانده وجوه اداره شده قابل واریز به حساب ردیف درآمدی (310605) به مبلغ شش هزار و یکصد و چهل و چهار میلیارد ریال، مبلغ سه هزار و چهارصد و هشتاد و پنج میلیارد ریال معادل 57 درصد به حساب خزانه واریز و مبلغ دو هزار و ششصد و پنجاه و هشت میلیارد ریال معادل 43 درصد به حسابهای خزانه واریز نگردیده است.

۵- در راستای اجرای بند (29) ماده واحده، مبلغ شصت و شش هزار و دویست و سی و دو میلیارد ریال از مطالبات معوق بانکهای دولتی تقسیط گردیده و به سرفصل جاری منتقل شده است و این در حالی است که طبق حکم بند (28) ماده واحده قانون بودجه سال 1390 کل کشور نیز مبلغ پانزده هزار و ششصد و نوزده میلیارد ریال از مطالبات کلیه بانکها و موسسات اعتباری دولتی و غیر دولتی تقسیط و از سرفصل مطالبات سررسید گذشته و معوق خارج گردید. لیکن با وجود ایجاد این مزایای قانونی مجموع مطالبات معوق بانکها در سال 1391 از مبلغ چهارصد و هفتاد و چهار هزار و هشتصد و پنجاه و پنج میلیارد ریال

به مبلغ ششصد و چهل و شش هزار و دویست و بیست و نه میلیارد ریال افزایش یافته که بیانگر رشد 36 درصدی می باشد.

6- مطابق حکم بند (76) ماده واحده، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف بوده بیست درصد (20%) مانده تسهیلات قرض الحسنه بانکی و رشد منابع مزبور، در کل سیستم بانکی را به مددجویان تحت پوشش کمیته امداد جهت پرداخت تسهیلات قرض الحسنه تخصیص دهد، لذا تعیین تنها ده (10) بانک از میان بانکهای کشور (حدود 30 بانک) و همچنین تعیین سقف به جای مشخص نمودن درصد تخصیص در خصوص بانکهای عامل موجب کسر تسهیلات قابل اختصاص به مبلغ بیست هزار و شصت و نه میلیارد ریال گردیده است.

صندوق توسعه ملی:

1- بر اساس بند (6) ماده واحده، دولت موظف بوده گزارش جدول موجودی و گردش وجوه صندوق توسعه ملی سال 1391 را همراه لایحه بودجه سال 1392 ارائه نماید که اقدامی در این خصوص صورت نگرفته است.

2- کل منابع صندوق توسعه ملی ناشی از اجرای احکام قانون بودجه سال 1391 حدود پانزده میلیارد و هشتصد و چهار میلیارد دلار بوده که از مبلغ مذکور در راستای قانون «حمایت از سرمایه گذاریهای عمرانی و تولید ملی و اصلاح قانون بودجه سال 1391 کل کشور» مصوب 1391/7/30، سهم هر یک از بخشهای آب و کشاورزی و صنعت و معدن به میزان (10%) معادل یک میلیارد و پانصد و هشت هزار دلار تعیین شده که عملاً حدود (40%) از منابع مذکور و معادل ریالی چهارده هزار و ششصد و هفده میلیارد ریال به هر یک از بخشهای اشاره شده اختصاص یافته است.

(مبالغ به میلیون دلار/ریال)

بخش صنعت و معدن				بخش آب و کشاورزی				منابع صندوق توسعه ملی ناشی از اجرای احکام قانون بودجه سال 1391*
مبلغ اختصاص یافته (ریال)	مبلغ قابل اختصاص (10%) (ریال)	مبلغ اختصاص یافته (دلار)	مبلغ قابل اختصاص (10%) (دلار)	مبلغ اختصاص یافته (ریال)	مبلغ قابل اختصاص (10%) (ریال)	مبلغ اختصاص یافته (دلار)	مبلغ قابل اختصاص (10%) (دلار)	15.804
14.617.445	36.576.540	602/657	1.508/4	14.617.445	36.576.540	602/657	1.508/4	

3- کل منابع صندوق توسعه ملی در پایان سال 1391 به میزان چهار و سه میلیارد و هفتصد و چهار و دو میلیون دلار بوده که بر اساس قانون بودجه سال 1391 مبلغ دو میلیارد دلار به قطارهای شهری کلان شهرها و حمل و نقل عمومی شهری، مبلغ هفت میلیارد و هشتصد و هفتاد و چهار میلیون دلار به طرحهای توسعه ای

* قانون «حمایت از سرمایه گذاریهای عمرانی و تولید ملی و اصلاح قانون بودجه سال 1391 کل کشور» مصوب 1391/7/30:

قسمت اخیر تبصره (2) الحاقی به جزء (5-2) این بند: اجرای اجزاء (1-5) و (2-5) فقط در حد منابع ناشی از اجرای قانون بودجه سال 1391 کل کشور می باشد. قانون فوق الذکر توسط رئیس مجلس شورای اسلامی در تاریخهای 1391/8/22 و 1391/9/12 به ترتیب به رئیس جمهور و روزنامه رسمی ابلاغ شده است.

بالادستی نفت و گاز و معادل دو میلیارد و صد و هشتاد و هفت میلیون دلار به شرکتهای هواپیمایی غیردولتی ایرانی اختصاص داده شده که بر این اساس صد در صد منابع قابل اختصاص از صندوق توسعه ملی به دستگاههای مربوطه پرداخت گردیده است.

(مبالغ به میلیون دلار)

جزء (3) - قطارهای شهری کلان شهرها و حمل و نقل عمومی شهری		جزء (4) - طرحهای توسعه‌ای بالادستی نفت و گاز		جزء (5) - شرکتهای هواپیمایی غیردولتی ایرانی	
مبلغ قابل اختصاص	مبلغ اختصاص یافته	مبلغ قابل اختصاص (18%)	مبلغ اختصاص یافته	میزان قابل اختصاص (5%)	مبلغ اختصاص یافته
2.000	2.000	7.874	7.874	2.187	2.187

حمایت از تولید ملی:

1- بر اساس جزء (6) بند (7) ماده واحده، کلیه بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری موظف بوده‌اند در گشایش اعتبار اسنادی (LC) مواد اولیه و کالاهای سرمایه‌ای واسطه‌ای، ده درصد (10%) به صورت نقد و مابقی را پس از حمل کالا و تحویل اسناد دریافت نمایند که هیچ‌یک از بانکهای دولتی و بانکهای واگذار شده (شامل بانکهای ملت، تجارت، رفاه کارگران و صادرات ایران) به تکلیف قانونی خود عمل ننموده‌اند.

2- وزارت نفت حکم جزء (12) بند (7) ماده واحده مبنی بر اعمال تخفیف به واحدهای میانی و بین مجتمعی پتروشیمی موضوع تبصره بند (ب) ماده (1) قانون هدفمندکردن یارانه‌ها برای قیمت خوراک ارائه شده را رعایت ننموده است.

3- از مبلغ چهل و چهار هزار و پانصد و سی و یک میلیارد ریال مبلغ مندرج در بودجه مصوب شرکت توانیر تحت عنوان دریافت از شرکتهای برق منطقه‌ای بابت ماده (61) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت تنفیذی در ماده (224) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران موضوع بند (15) ماده واحده، صرفاً مبلغ سه هزار و پانصد و نود و هشت میلیارد ریال صرف سرمایه‌گذاری شده که سازمان توسعه برق ایران مبالغ دریافتی (سه هزار و سیصد و سی و پنج میلیارد ریال) از شرکت توانیر را به (26) طرح مشتمل بر (95) پروژه اختصاص داده که اولاً برخی از آنها واگذار شده و یا در حال واگذاری می‌باشد که با توجه به مصوبه شورای اقتصاد در خصوص این‌گونه از پروژه‌ها نباید سرمایه‌گذاری نمود؛ ثانیاً برخی از پروژه‌ها جزء طرحهای نیروگاههای حرارتی و شبکه انتقال برق کشور محسوب نمی‌گردند.

4- بر اساس بند (20) ماده واحده، شرکت بازرگانی دولتی ایران موظف بوده با رعایت ماده (110) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، گندم خریداری نشده را با قیمت تضمینی خریداری و با احتساب هزینه‌های جانبی در اختیار بخش خصوصی و کارخانجات آرد قرار دهد؛ نرخ تضمینی خرید در سال 1391 با توجه به درصد افت مفید و غیرمفید و سن زدگی، گندم معمولی حداقل مبلغ سه هزار و هشتصد و نود و یک ریال و حداکثر مبلغ چهار هزار و سیصد و چهل و شش ریال و گندم با کیفیت (دوروم) حداقل چهار هزار و پنجاه و چهار ریال و حداکثر چهار هزار و پانصد و شصت و چهار ریال تعیین گردیده است، نرخ پایین خرید تضمینی و تأخیر در زمان اعلام آن، تأثیر اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها بر قیمت تمام شده در تولید، اختلاف موجود بین نرخ خرید تضمینی گندم با قیمت آن در بازار آزاد، نرخ ذرت و جو، نرخ مبادلاتی در کشورهای همسایه و قیمت تمام شده گندم وارداتی، فقدان آمار دقیق تولید گندم و عدم تحقق برآورد اعلامی وزارت جهاد کشاورزی از جمله عواملی است که سبب بی‌انگیزه شدن کشاورزان نسبت به فروش گندم به دولت، کاهش سطح زیر کشت، افزایش روند جایگزینی مصرف گندم به عنوان خوراک دام، ایجاد رانت و بروز پدیده قاچاق و گسترش تخلفات صنفی گردیده و منجر به واردات حدود شش میلیون و ششصد و هشتاد و یک هزار پانصد و شصت و سه تن گندم از کشورهای خارجی شده است.

واگذاری شرکتهای دولتی (خصوصی سازی) :

1 - وفق جزء (2) بند (24) ماده واحده، وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف بوده کلیه سهام و سایر حقوق مالکانه و حق بهره برداری و یا مدیریت کلیه بنگاههای مشمول گروه (1) که تا پایان سال 1390 واگذار نشده اند و بنگاههای مشمول گروه (2) ماده (2) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهار و معادن متعلق به دولت، سازمانها و شرکتهای دولتی را به بخشهای غیر دولتی واگذار نماید. در این راستا تعداد کل شرکتهای مشمول گروه های (1) و (2)، (340) شرکت بوده که از این تعداد صرفاً (53) شرکت معادل 16 درصد برای فروش عرضه شده و نهایتاً نسبت به فروش (19) شرکت معادل 6 درصد اقدام و (6) شرکت نیز در اجرای جزء (3) بند (24) ماده واحده بابت تأدیه بدهی واگذار گردیده است. بر این اساس علی‌رغم تکلیف مقنن (281) شرکت برای فروش عرضه نشده است.

جمع	تعداد شرکت‌های عرضه نشده برای فروش	تعداد شرکت‌های فروش‌رفته و یا واگذار شده**	تعداد شرکت‌های عرضه شده برای فروش			تعداد کل شرکت‌های مشمول گروه‌های (1) و (2)
			فروش رفته*	فروش نرفته	جمع	
340	281	6**	19	34	53	340

* بخشی از سهام (4) شرکت در اجرای مفاد حکم جزء (24-3) ماده واحده قانون بودجه سال 1391 کل کشور واگذار شده است.

** در اجرای جزء (24-3) بابت تأدیه بدهیها واگذار و یا به فروش رفته است.

2- سازمان خصوصی‌سازی خارج از موارد مذکور در جداول شماره (17) و (18) قانون بودجه سال 1391 کل کشور موضوع شرکت‌های مشمول واگذاری گروه‌های (1) و (2)، نسبت به واگذاری سهام (10) شرکت دولتی در (27) شرکت سرمایه‌پذیر نیز اقدام نموده است.

3- حسب حکم جزء (3) بند (24) ماده واحده، به دولت و دستگاه‌های اجرایی اجازه داده شده که با رعایت قوانین و مقررات مربوطه در سقف سیصدوپنج هزار میلیارد ریال سهام، سهم‌الشرکه، اموال، دارایی‌ها و حقوقی مالی و نیروگاه‌های متعلق به دولت را واگذار نماید که بر اساس بررسی عملکرد بند مذکور، مبلغ دویست و هفتاد و دو هزار و چهارصد و هفتاد و یک میلیارد ریال آن معادل (81%) محقق گردیده که از منابع حاصله به میزان دویست و هفت هزار و سیصد و بیست و هفت میلیارد ریال، معادل (76%) به مطالبات بانکها، شهرداریها، صندوق تأمین اجتماعی و بنیاد شهید و مبلغ شصت و چهار هزار و هفتصد و هفتاد و هفت میلیارد ریال، معادل (23%) به پرداخت دیون وزارت دفاع، نیرو و شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی و نزدیک به یک درصد از مبلغ مذکور نیز به اجرای طرح‌های بازسازی و بهسازی خط و ناوگان اختصاص داده شده است.

(مبالغ به هزار ریال)

ردیف	عنوان دستگاه طلبکار/ بدهکار	فروش یا واگذاری بابت	فروش	واگذاری	تهاتر	جمع
1	بانکها	مطالبات	0	53,712,582,000	0	53,712,582,000
2	شهرداریها		362,270,895	137,729,105	0	500,000,000
3	وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	دیون	0	60,000,000,000	0	60,000,000,000
4	صندوق تأمین اجتماعی - صندوق بازنشستگی کارکنان صنعت فولاد	مطالبات	8,244,161,310	83,365,858,748	0	91,610,020,058
5	صندوق تأمین اجتماعی		1,872,419,920	37,753,774,690	2,770,742	39,628,965,352
6	بنیاد شهید و امور ایثارگران		0	21,875,500,000	0	21,875,500,000
7	وزارت نیرو	دیون	0	233,871,447	1,543,375,122	1,777,246,569
8	شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران		3,000,000,000	0	0	3,000,000,000
9	وزارت راه و شهرسازی	اجرای طرحهای بازسازی و بهسازی خط و ناوگان	366,842,549	-	-	366,842,549
	جمع		13,845,694,674	257,079,315,990	1546,145,864	272,471,156,528

4- بر اساس تبصره (1) جزء (3-5) بند (24) ماده واحده، کلیه دستگاههای اجرائی که شرکتهای زیر مجموعه آنها در فهرست واگذاری قرار دارند مکلف بودهاند حداکثر ظرف ده روز از زمان درخواست سازمان خصوصی سازی، اوراق سهام و سایر اسناد مالکیتی بنگاهها را به وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان خصوصی سازی) تحویل نمایند که اوراق سهام متعلق به دولت در (17) شرکت مشمول واگذاری بعد از مهلت مقرر ارسال شده، اصل اوراق سهام متعلق به دولت در (72) شرکت تحویل داده نشده، اوراق سهام وثیقه مدیران (متعلق به دولت) در (39) شرکت بعد از مهلت مقرر ارسال و اوراق سهام وثیقه مدیران (متعلق به دولت) در (116) شرکت ارائه نشده است.

بازار سرمایه :

1- بر اساس بند (27) ماده واحده، کلیه وزارتخانهها و شرکتهای دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام و تصریح نام است از جمله شرکتهای تابعه وزارت نفت و صندوق توسعه ملی موظف بودهاند هر نوع تبدیل ارز خود به ریال را از طریق و با هماهنگی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران انجام دهند که دستگاههای مشمول تا تاریخ 1391/7/14 با اعمال نرخ مرجع و پس از آن با نرخ مبادلهای اقدام به تبدیل ارز نمودهاند.

2- شرکت توانیر بخشی از مطالبات ناشی از صادرات انرژی برق به مبلغ پانصد و سه میلیون یورو و مبلغ پانصد و نه میلیون دلار را به دلیل محدودیت‌های ارزی و عدم امکان دریافت وجوه از طریق بانکها، بدون هماهنگی با بانک مرکزی بابت مطالبات پیمانکاران داخلی طرف قرارداد مستند به صورتجلسه تنظیمی وزیران وقت امور اقتصادی و دارایی و نیرو، بابت واردات تجهیزات این پیمانکاران تهاتر و معادل ریالی آن به نرخ بازار غیررسمی در دفاتر شرکت بابت این مطالبات تسویه نموده است.

3- سازمان بنادر و دریانوردی بدون هماهنگی با بانک مرکزی، به علت محدودیت نقل و انتقال ارز، توسط پیمانکاران طرف قرارداد وجوه ارزی را وصول و معادل ریالی آن به نرخ بازار غیررسمی به صورت وجه نقد از پیمانکاران دریافت و در دفاتر خود ثبت نموده است.

4- سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای کشور بدون هماهنگی با بانک مرکزی، به استناد ماده واحده قانون تردد وسایل نقلیه خارجی (مصوب 73/04/12) و آیین‌نامه اجرایی آن، کلیه وجوه ارزی که از رانندگان بابت سوخت و عوارض اخذ می‌شود، از طریق پایانه‌های حمل و نقل با ارجاع رانندگان به بانک عامل به صورت ریالی توسط همان بانک به حساب درآمد سازمان مزبور دریافت نموده است.

5- بانکهای دولتی در اجرای مفاد حکم صدر بند (29) ماده واحده و به منظور حمایت از تولید و اشتغال از مبلغ نود و یک هزار و ششصد و بیست و چهار میلیارد ریال اصل و سود تسهیلات سررسید شده و معوق و مشکوک الوصول، مبلغ شصت و شش هزار و دویست و سی و یک میلیارد ریال را تقسیط مجدد نموده‌اند که منجر به وصول مبلغ چهل و یک هزار و ششصد و نود و یک میلیارد ریال در سال گزارش شده است.

هدفمند کردن یارانه‌ها :

1- منابع قانون هدفمند کردن یارانه‌ها در سال 1391:

مطابق بند (44) ماده واحده، درآمد حاصل از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها در سال 1391 بالغ بر ششصد و شصت هزار میلیارد ریال پیش بینی شده که مبلغ پانصد و شصت هزار میلیارد ریال از محل اصلاح قیمت‌های موضوع ماده یک قانون

هدفمند کردن یارانه ها و مبلغ یکصد هزار میلیارد ریال از محل بودجه عمومی دولت ، موضوع یارانه های نان، برق و سایر کالاها و خدمات تامین می گردید.

طبق گزارش تفریح بودجه سال 1391 ، مجموع وجوه اختصاص یافته برای اجرای قانون هدفمند کردن یارانه ها بالغ بر **چهارصد و چهل هزار و پانصد و هشت میلیارد ریال** معادل (67%) رقم پیش بینی شده محقق گردیده که شامل :

- مبلغ سیصد و دو هزار و هشتصد و بیست و هفت میلیارد ریال از محل افزایش قیمت حاملهای انرژی و خوراک نقدی پالایشگاهها و پتروشیمی ها

- مبلغ یکصد هزار میلیارد ریال از محل بودجه عمومی دولت تحت عنوان یارانه نان، برق و سایر کالاها و خدمات مندرج در قانون

- مبلغ سی و هفت هزار و ششصد و هشتاد و یک میلیارد ریال از محل مانده وجوه انتقال یافته از سال قبل می باشد.

علی رغم حکم بند (48) ماده واحده قانون بودجه سال 1391 مبنی بر **(ممنوعیت اختصاص و پرداخت هرگونه وجهی برای اجرای قانون هدفمندی غیر از وجوه حاصل از اصلاح قیمت حاملهای انرژی و یارانه موضوع قانون)** ، مبلغ چهل و شش هزار و پانصد و پنجاه و یک میلیارد ریال ، از سایر منابع بدین شرح جهت اجرای قانون هدفمند کردن یارانه ها در سال 1391 اختصاص یافته است.

- مبلغ هفت هزار و هفتصد و بیست میلیارد ریال بهای خوراک تحویلی به پتروشیمی ها که طبق قانون میبایست به حساب بودجه عمومی واریز می گردید.

- مبلغ سی و یک هزار و پانصد و هفتاد و هفت میلیارد ریال سهم مالیات بر ارزش افزوده از محل خوراک تحویلی به پالایشگاه ها که باید به درآمد عمومی نزد خزانه داری کل کشور واریز می شد.

- مبلغ هفت هزار و دویست و پنجاه و چهار میلیارد ریال سهم شرکت ملی نفت ایران از محل خوراک تحویلی به پالایشگاهها که میبایست برای سرمایه گذاری در بخش نفت مصرف می گردید. لذا با کسر ارقام مذکور ، میزان وجوه قابل اختصاص در سال 1391 به بخش هدفمندی یارانه ها ، مبلغ سیصد و نود و سه هزار و نهصد و پنجاه و هفت میلیارد ریال بوده است.

2- مصارف انجام شده در بخش هدفمند سازی یارانه ها:

طبق بند (45) ماده واحده، می بایست مبلغ چهار صد و هشتاد هزار میلیارد ریال به منظور اجرای ماده (7) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و یارانه نان موضوع **(پرداخت یارانه به سرپرست خانوار و اجرای نظام جامع تامین اجتماعی برای جامعه هدف)**، مبلغ یکصد هزار میلیارد ریال به منظور اجرای مواد (6) و (8) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها موضوع **(حمایت از تولید و صنعت)**، مبلغ شصت هزار میلیارد ریال به منظور اجرای بند (ب) ماده (34) قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (مربوط به **بخش سلامت**) و مبلغ بیست هزار میلیارد ریال به **صندوق بیمه بیکاری و حمایت از بیکاران متقاضی کار** اختصاص می یافت.

طبق گزارش تفریح بودجه سال 1391، مبلغ **چهارصد و چهارده هزار میلیارد ریال** جهت اجرای قانون منظور شده که شامل:

- مبلغ چهارصد و سیزده هزار و دویست و سه میلیارد ریال سهم پرداخت نقدی به خانوارها

- مبلغ هفتصد و شصت میلیارد ریال در اجرای مواد (6 و 8) قانون هدفمند کردن یارانه پرداخت شده است.

با عنایت به صراحت بند (47) ماده واحده قانون بودجه سال 1391 کل کشور، دولت موظف به اختصاص سهم بخش های مختلف متناسب با تحقق از محل منابع ماخوذه بوده که از مجموع منابع اختصاص یافته برای اجرای قانون هدفمند کردن یارانه ها به مبلغ **چهارصد و سیزده هزار میلیارد ریال**، می بایست مبلغ سیصد و دو هزار میلیارد ریال برای پرداخت یارانه به سرپرست خانوار اختصاص می یافت. لذا **مبلغ یکصد و دوازده هزار میلیارد ریال مازاد پرداخت شده برای یارانه نقدی خانوار**، می بایست برای سهم تولید، سلامت و صندوق بیمه بیکاری و حمایت از بیماران اختصاص داده می شد که این امر محقق نگردید.

همچنین وجوه دریافتی از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به مبلغ پنجاه و هفت هزار میلیارد ریال و خزانه داری کل کشور به مبلغ پنج هزار میلیارد ریال برخلاف ماده (13) قانون هدفمند کردن یارانه ها در سال 1391 تسویه نگردیده است.

سایر موارد :

1- بر اساس بند (84) ماده واحده قانون بودجه، دولت مجاز بوده به منظور آموزش، پژوهش و ترویج فرهنگ قرآنی و اهل بیت و فرهنگ عفاف و حجاب و توسعه فعالیت های قرآنی نیم درصد (0/5%) از سقف بودجه مصوب هر یک از دستگاه های ملی و استانی به استثنای بودجه هزینه ای و هزینه های مستقیم تولید شرکتهای دولتی را کسر و به ردیف (45_550000) اضافه نماید؛ معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور صرفاً نیم درصد از اعتبارات تملک داراییهای سرمایه ای استانی و اعتبارات تملک داراییهای سرمایه ای ملی استانی شده - در برخی از

استانها - را کسر کرده و از سایر بخش‌های موضوع حکم این بند اعتباری کسر ننموده است. علی‌رغم کسر اعتبارات فوق، وجهی به سرجمع اعتبار ردیف متفرقه (45-550000) با عنوان «اعتبارات موضوع اجرای منشور قرآنی» افزوده نشده است.

2- بر اساس بند (85) ماده واحده قانون بودجه، دولت مجاز بوده به منظور توسعه ورزش همگانی و قهرمانی و توسعه زیرساخت‌های ورزشی تا یک درصد (1%) از سقف اعتبار مصوب هر یک از دستگاه‌های ملی و استانی به استثنای بودجه هزینه‌ای و هزینه‌های مستقیم تولید شرکتهای دولتی را با پیشنهاد معاونت برنامه‌ریزی و نظارت‌راهبردی رئیس جمهور و وزارت ورزش و امور جوانان کسر و به سقف ردیف شماره (44-550000) اضافه نماید؛ معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور صرفاً نیم درصد از اعتبارات تملک داراییهای سرمایه‌ای استانی و اعتبارات تملک داراییهای سرمایه‌ای ملی استانی شده - در برخی از استانها - را کسر کرده و از سایر بخش‌های موضوع حکم این بند اعتباری کسر ننموده است. علی‌رغم کسر اعتبارات فوق، وجهی به سرجمع اعتبار ردیف متفرقه (44-550000) با عنوان «کمک به توسعه ورزش همگانی، ورزش قهرمانی و توسعه زیرساخت‌های ورزشی در بخش‌های دولتی و غیردولتی و خصوصی» افزوده نشده است.

3- بر اساس بند (89) ماده واحده، کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلف بوده‌اند حداقل نیم درصد (0/5%) تا سه درصد (3%) از اعتبارات خود به استثنای اعتبارات فصول (1) و (6) بودجه هزینه‌ای و سرانه دانش‌آموزی وزارت آموزش و پرورش و هزینه‌های مستقیم تولید شرکتهای دولتی را برای انجام امور پژوهشی و توسعه علمی و دانش فناوری هزینه نمایند؛ در این خصوص تعداد یک هزار و سیصد و هشتاد و پنج (1.385) دستگاه اجرایی هیچ‌گونه اعتباری اختصاص نداده‌اند، ششصد و پنجاه و دو (652) دستگاه اجرایی کمتر از نصاب اختصاص داده و هفده (17) دستگاه اجرایی بیش از نصاب مقرر اعتبار اختصاص داده‌اند.

4- مفاد بند (60) ماده واحده، مشعر بر اینکه کلیه سازمانهای بیمه‌گر خدمات درمانی موظف هستند شصت درصد (60%) صورتحساب‌های ارسالی از سوی مؤسسات و مراکز بهداشتی و درمانی و بیمارستانهای طرف

قرارداد را قبل از رسیدگی حداکثر ظرف مهلت دو هفته به عنوان علی الحساب و بقیه مطالبات را حداکثر تا سه ماه پس از تحویل اسناد مربوط، پرداخت کنند و در صورت عدم اجرای حکم این بند سازمانهای بیمه گر موظف شده‌اند ضرر و زیان آن را به نرخ پانزده درصد (15%) جبران نمایند که با توجه به بررسی های بعمل آمده، مفاد حکم این بند اجرایی و عملیاتی نشده است.

نظرات کلی دیوان محاسبات:

1- با عنایت به محدودیت منابع و افزایش هزینه های عمومی دولت بویژه در سنوات اخیر و از همه مهمتر عدم شفافیت بودجه کل کشور در زمینه مصارف و منابع بودجه ، ضرورت اصلاح و بهبود سیستم های برنامه ریزی ، کنترل و مدیریت منابع بخش عمومی بیش از گذشته نمایان می شود. براین اساس لازم است با هدف شفاف سازی ، ارزیابی آسان تر بودجه سنواتی و ارتقاء سطح مسولیت پاسخگوئی مدیران در قبال ملت ، نظام بودجه ریزی با یک تحول اساسی از بودجه برنامه ای به عملیاتی تغییر یابد.

علیرغم تاکید مقنن طی یک دهه گذشته در اسناد و قوانین متعدد از جمله، جزء (2) بند (ب) تبصره (4) قانون بودجه سال 1383 ، ماده (138) قانون برنامه چهارم توسعه ، ماده (16) قانون مدیریت خدمات کشوری ، بند (32) سیاستهای کلی تنظیم برنامه پنجم توسعه کشور ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری و همچنین مفاد ماده (219) قانون برنامه پنجم توسعه اقدامات موثری در جهت عملیاتی کردن بودجه انجام پذیرفته است. از طرفی با توجه به ابلاغ سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی توسط مقام معظم رهبری جهت اجرای این سیاستها پیشنهاد می گردد تدوین و اجرای بودجه عملیاتی برای سال 1394 به عنوان ضروری ترین و فوری ترین اقدام در دستور کار دولت و مجلس محترم قرار گیرد.

2- از احکام پر تخلف قوانین بودجه سنوات اخیر می توان به احکامی اشاره نمود که به موجب آن، درصدی از اعتبارات مصوب جهت انجام اموری از قبیل پژوهش، ورزش و تربیت بدنی و غیره اختصاص یافته که مستند به واخواهی های مندرج در تفریح بودجه، از احکام پر تخلف محسوب می گردد که وضع آن تبعات ذیل را به دنبال داشته است:

الف - به دلیل تفاوت ماهوی دستگاهها، نحوه اختصاص اعتبارات مزبور موجب نوعی نارضایتی دستگاههای مختلف می گردد.

ب - در بسیاری از دستگاهها بدلیل حجم ناچیز این اعتبارات و دلایل قابل توجیه دیگر، انجام اقدام مؤثر و مدنظر قانونگذار امکان پذیر نمی باشد.

در این خصوص با پیشنهاد دیوان محاسبات و همکاری دولت و مجلس محترم اینگونه احکام در قانون بودجه سال 1393 حذف شده است که جای تقدیر و تشکر دارد.

3- وجود ردیف های متفرقه متعدد و اختصاص مبالغ قابل توجه و خارج از برنامه، یکی از دلایل اساسی ابهام بودجه است. تجربه عملی دیوان محاسبات کشور در زمینه نظارت بر مصرف بهینه اعتبارات مصوب اثبات نموده که درج چنین ردیفهایی در قانون بودجه آثار و تبعات سوء ذیل را به دنبال دارد:

الف - سبب بی انضباطی مالی و از هم گسیختگی انسجام بودجه خواهد شد.

ب - بودجه برنامه ای را مختل و روند عملیاتی نمودن بودجه کل کشور را دچار چالش جدی می نماید.

ج - به دلیل درج عناوین کلی در جداول مربوط به ردیفهای متفرقه و مبهم بودن مجوزهای قانونی مربوط، شفافیت بودجه از بین خواهد رفت.

د - فرآیند توزیع اعتبارات ردیفهای متفرقه که در اختیار معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور میباشد، دچار اعمال سلیقه شخصی خواهد شد.

پیشنهاد می گردد ردیفهای مذکور به نحو قابل ملاحظه ای کاهش یافته و این اعتبارات در قالب برنامه مشخص به دستگاه اجرایی ذیربط اختصاص یابد.

4- تمامی پیش بینی ها حتی مواردی که به صورت درآمد- هزینه در قانون بودجه درج می گردد باید در سقف بودجه اعمال گردد چرا که اختصاص منابع و مصارفی که در سقف منابع و مصارف لحاظ نمی شود (نظیر حکم جزء (2) بند (3) ماده واحده قانون بودجه سال 1391 کل کشور) اصل جامعیت بودجه را خدشه دار نموده و نوعاً سبب تصویب متمم بودجه در حین وضع بودجه می گردد.

5- جهت جلوگیری از آلودگی محیط زیست و به منظور ارتقاء کیفیت فرآوردههای نفتی تولیدی و تشویق سرمایه گذاری شرکت های پالایشی در این زمینه، پیشنهاد می گردد نرخ فروش فرآوردههای نفتی بر اساس کیفیت آنها تعیین و همچنین با

توجه به عدم اجرای مفاد تبصره (2) ماده (7) آئین نامه اجرائی بند (3) و نیز به منظور نظارت بیشتر بر کیفیت فرآورده‌های نفتی تولیدی و عرضه شده، پیشنهاد می‌گردد شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران مکلف شود ماهانه با انجام آزمایشات لازم، کیفیت بنزین و نفت گاز تولیدی شرکت‌های پالایشی را از نظر مطابقت با استانداردهای بین‌المللی، کنترل نماید.

6- به منظور تأمین منابع مالی شرکت ملی نفت ایران جهت مصارف سرمایه‌ای و هزینه‌ای شرکت یادشده از جمله بازپرداخت تسهیلات بیع متقابل، بازپرداخت تسهیلات، تولید، حفظ سطح تولید و برداشت صیانتی و افزایش تولید نفت و گاز طبیعی، سرمایه‌گذاری و نیز هزینه صادرات با احتساب هزینه‌های حمل و بیمه (سیف)، خزانه‌داری کل کشور مکلف گردد تا سهم چهارده و نیم (14/5) درصدی شرکت مذکور از محل واریزی بخش نقدی خوراک تحویلی به شرکت‌های پالایشی و پتروشیمی را به طور کامل پرداخت نماید.

7- خزانه‌داری کل کشور در مقاطع ماهانه، بازپرداخت‌های بیع متقابل از محل نفت خام و میعانات گازی را بر اساس گزارش‌های موضوع تبصره (3) جزء (2) بند (3) ماده واحده قانون بودجه، به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام تا از سهم چهارده و نیم (14/5) درصدی شرکت ملی نفت ایران کسر گردد.

8- به منظور اجرای تکلیف مقرر در ماده (229) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، سهم ده درصد (10%) شرکت ملی نفت ایران از ارزش نفت تولیدی، در قوانین بودجه سنوات آینده، به طور مستقل و جداگانه پیش‌بینی شود.

9- به منظور جلوگیری از انحراف عملکرد صندوق توسعه ملی از اهداف تعیین شده در اساسنامه و بند (22) سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری حتی المقدور از ریالی کردن منابع صندوق توسعه ملی در قوانین بودجه سنواتی خودداری گردد. در پایان شایسته است از تلاش و زحمات ریاست کل، دادستان، مستشاران، معاونین و کارشناسان دیوان محاسبات کشور که با ارائه به موقع و با کیفیت گزارش تفریح بودجه زمینه ارزیابی ایفای مسئولیت پاسخگویی عمومی را برای مجلس شورای اسلامی فراهم نمودند، تشکر و قدردانی به عمل آید.